

forum for
natur og
friluftsliv
nordland

Fauske 28.april 2015

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
E-post: nve@nve.no

Høringsuttalelse Dagslått kraftverk og Ådalen kraftverk i Brønnøy kommune, Nordland fylke.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 22 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

FNF Nordland viser til høringsbrev fra NVE datert 11.3.15 - om søknader om tillatelse til å bygge Dagslått og Ådalen småkraftverk i Brønnøy kommune, Nordland fylke.

Høringsuttalelse Dagslått kraftverk og Ådalen kraftverk i Brønnøy kommune

De omsøkte småkraftverkene gjelder Dagslått kraftverk og Ådalen kraftverk i Brønnøy kommune, Nordland fylke. Begge ligger i et område og kommune hvor det har vært en praksis å tillate det aller meste av kraftutbygginger i vassdragsnaturen. I Brønnøy kommune er det siden 2010 vært behandlet 9 søknader om vannkraftutbygging, 8 av dem er gitt konsesjon.

Bygging av vannkraftverk gir som oftest større inngrep enn først antatt. Kraftig redusert vannføring og forringelse av landskapsopplevelsen, fysiske inngrep i form av kraftledninger, kraftstasjoner, inntaksdammer, regulering, overføringer av andre vannstrenger og ikke minst bygging av et omfattende veinett, blir en konsekvens av de mange utbyggingene som er gjort og som planlegges i området. Dette øker følgelig belastningen på natur -og landskapsverdiene, samt friluftsliv. Men naturen skal også beskyttes mot inngrep som øker belastningen på naturen i et område, jf. naturmangfoldloven § 10 om samla belastning, hvor det presiseres at nye inngrep ikke kan tillates uten at påvirkninger fra tidligere utbygginger og naturinngrep også blir vurdert. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap og er det en usikkerhet knyttet til kunnskapsgrunnlaget så skal føre-var-prinsippet legges til grunn, og søknaden avslås eller at det pålegges krav om tilleggsutredninger (nml. § 8-9).

Det er ikke tilgjengeliggjort en oversikt over prioriterte arter og utvalgte naturtyper, eller områder med store landskapsverdier, verdifulle naturtyper og økosystemer (naturmangfoldloven § 4 og 5) som er gått tapt eller blitt marginalisert i vassdragsnaturen som

følge av tidligere utbygginger i kommunen og regionen. Men når store verdier allerede er gått tapt eller er i fare for å forsvinne, øker betydningen av restverdier som fortsatt har en funksjon for opprettholdelse av naturverdiene og økosystemene. Og det er desto viktigere å bevare disse.

Denne uttalelsen er utarbeidet i nært samarbeid med Naturvernforbundet i Nordland.

Dagslått kraftverk

Dagslått kraftverk vil utnytte et fall på 168 m fra inntaket på 178 moh ned til kraftstasjonen på 10 moh. Vannveien på omlag 900 meter er planlagt på østsiden av elven. De første 550 meterne er planlagt boret i fjell, mens resterende 350 meter skal graves ned. Det skal bygges 350 m anleggsvei opp til ca. kote 100. Middelvannføringen er 506 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,2 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,75 MW og en estimert årsproduksjon på 4,26 GWh. Dette tilsvarer den årlige strømbruken til om lag 210 husstander. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 1800 m lang elvestrekning i Dagslåttelva. Det er søkt om slipp av minstevannføring på 36 l/s om sommeren og 30 l/s om vinteren.

Det vil ikke bli bygget nye kraftlinjer da det allerede går en 22kV-linje rett utenfor det planlagte kraftverket.

Ecofact AS har gjennomført feltbefaring 26. august 2008 og innhentet kunnskap fra tilgjengelige databaser. FNF Nordland har gjort seg kjent med at det er gjort følgende registreringer og vurderinger i forhold til natur og friluftsliv:

Berggrunnen i influensområdet består hovedsakelig av harde bergarter (gneis og ulike glimmerskifre, samt dioritt og monzonitt), som i hovedsak forvitrer lite og gir et surt substrat. Potensialet for basekrevende arter av karplanter, moser og lav er derfor lavt. Også når det gjelder fuktikrevende rødlistede arter av moser og lav knyttet til skog er potensialet lavt. Mosesamfunnene vil kunne endre seg noe, men det antas at artssammensetningen ikke vil endre seg. Skogen i nærliggende områder virker også triviell da det stort sett er nordboreal bjørkeskog. Siden influensområdet har små forekomster av skog og ingen utpreget gammel skog er organismegruppene blad- og busklav, samt vedboende sopp lite representert.

Inntaket ligger i en kløft som fortsetter helt ned til ca. 250 meter fra utløpet i sjøen. Nede i kløfta går elva i et smalt løp med slake til bratte stryk og enkelte fosser. Kløfta er også mange steder fylt med steinblokker. På veggene i kløfta vokser det en del planter typiske for bergvegger. Det er naturlig å tenke i retning av at denne kløfta bør avgrenses som en skogsbekkekløft, men flere ting taler for at den ikke får noen verdi som naturtypeforekomst.

Kraftutbygging i Dagslåttelva vil føre til at vannføringen blir kraftig redusert på den berørte strekningen, noe som medfører at fisken i elva blir berørt. ++

Det har tidligere gått sjørørret opp i elva, ca 250 meter, men på grunn av flom så har kulpene forsvunnet og det er ikke sannsynlig at det finnes anadrom fisk i elva.

Det finnes en lokal stamme av små bekkørret i noen av de små kulpene i den berørte elvestrekningen. Det er ingen gode gyte- eller oppvekstområder for større fisk og det antas at en minstevannføring vil kunne være nok til å opprettholde bestanden i elva.

Det er ikke registrert ål eller elvemusling. Når det gjelder bunndyr så virker forholdene trivielle. Bjørn(EN), jerv(EN) og gaupe(VU) bruker sannsynligvis området til matsøk. Elg, rype, orrfugl og fossekall bruker området. Området er av verdi for reindriftsnæringen i og med at tiltaksområdet går inn under høst og vinterbeite; kategori 2.

Ca. 1,22 km² av INON-sone 2 går tapt som følge av en eventuell utbygging. Området langs elva er lite brukt p.g.a. på grunn av bratte kløftekanter og liten tilgjengelighet, men det foregår jakt og fiske i området.

FNF Nordlands vurdering

FNF Nordland er ikke kjent med at området benyttes til friluftsliv i et større omfang enn det som kommer frem i søknaden. I friluftskartleggingen er Dagslått registrert som et friluftslivsområde med relativt liten bruksfrekvens, men området har mange kvaliteter som gir grunnlag for mange gode naturopplevelser. Et inngrep her vil følgelig ha negative konsekvenser for friluftsliv, landskap, opplevelsesverdiene og naturmangfold. FNF Nordland er opptatt av at slike restverdier bevares og at NVE er varsom med å tillate ytterligere inngrep i vassdragsnaturen i området og kommunen for øvrig.

Ådalen kraftverk

Søknaden gjelder tillatelse til å bygge småkraftverk i Barstadelva i Ådalen i Brønnøy kommune, Nordland fylke. Nedbørsfeltet til det planlagte kraftverket er på 3.7 km². Det er utredet to alternative plasseringer for inntak til kraftverket. Alternativ 1 (prioritert av søker) omfatter også to overføringer. Alternativ 1 innebærer å utnytte et fall på 275 meter, i alternativ 2 ett fall på 295 meter. Middelvannføringen er 338 l/s og maksimal slukeevne er på 760 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,85 MW og en produksjon på 5,02 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 1500 meter lang strekning. Det er søkt om slipp av minstevannføring på 19 l/s om sommeren og 12 l/s om vinteren. Vannveien vil i alternativ 1 bli 1850 meter lang, på østsiden av vassdraget. Røret skal graves ned, bortsett fra de første ca. 50 meterne som boltes fast i fjellet. I rørgata legges en 4 m brei anleggsvei. Kraftstasjonen plasseres på kote 110 på sørøstlig side av elva. Den produserte strømmen er planlagt ført via en 22 kV jordkabel frem til eksisterende nett ca. 40 meter fra kraftstasjonen.

Ecofact AS har gjennomført feltbefaring 27. august 2008 og 13. september 2014 og innhentet kunnskap fra tilgjengelige databaser. FNF Nordland har gjort seg kjent med at det er gjort følgende registreringer og vurderinger i forhold til natur og friluftsliv:

Berggrunnen i influensområdet består hovedsakelig av harde bergarter (gneis og ulike glimmerskifre, samt dioritt og monzonitt), som i hovedsak forvitrer lite og gir et surt substrat. Potensialet for basekrevende arter av karplanter, moser og lav er derfor lavt.

Deler av Ådalen som er Barstadelvas dalføre kan betegnes som en skogsbekkekløft. Det var ønskelig å befare kløftesidene i Ådalen der denne er på det trangeste på en strekning rett oppstrøms planlagt kraftverk for å dekke antatt fuktrevende lavsamfunn i dette området. Men på grunn av sikkerhetsmessige hensyn i svært bratt terreng ble mesteparten av dalsidene

ikke befart, og begrenser følgelig datagrunnlaget. Ecofact mener at bekkekløfta sannsynligvis oppnår verdi B.

Det ble påvist forekomster av gubbeskjegg (NT) rett oppstrøms lokaliseringen av kraftstasjonen, og Ecofact vurderer at arten trolig er vanlig innover i kløfta, og indikerer at miljøet har høy luftfuktighet og et potensial for andre arter knyttet til lignende miljøer. Det er også noe eldre granskog i kløftesidene, og ganske god tilgang på læger. Dette gir forhold for vedboende sopp, og det er flere rødlistede arter i denne gruppen som muligens vokser på læger i kløftesidene.

Jerv (EN), gaupe (VU) og brunbjørn (EN) bruker området sporadisk til matsøk. Det utelukkes ikke at oter jakter sporadisk ovenfor vandringshinderet i elva og opp mot planlagt kraftstasjon. Det er sannsynlig at det finnes fossefall langs vassdraget.

Eidevassdraget og Barstadelva/Aunelva har anadrom fisk, men det er et vandringshinder ca 3 km nedstrøms planlagt kraftverk. Det er ikke påvist elvemusling eller kjent at det kan forekomme ål i denne delen av vassdraget. Når det gjelder bunndyr så virker også forholdene trivielle.

0,12 km² av INON-sone 2 går tapt ved en eventuell utbygging. Området brukes til jakt og friluftslivet er av lokal betydning.

FNF Nordlands vurdering

FNF Nordland er ikke kjent med at området benyttes til friluftsliv i et større omfang enn det som kommer frem i søknaden. I friluftskartleggingen er Strømsfjellet registrert som et friluftslivsområde, men med relativt liten bruksfrekvens og stort sett av lokale. At området fremstår inngrepsfritt trekkes frem, og et inngrep her vil følgelig ha negative konsekvenser for friluftslivet og opplevelsesverdien. Konflikten forsterkes dersom inngrepene skulle bli synlig fra de omkringliggende, viktige friluftsområdene.

FNF Nordland er opptatt av at slike restverdier bevares og at NVE er varsom med å tillate ytterligere inngrep i vassdragsnaturen i området og kommunen for øvrig. Vi er ellers kritiske til å tillate nye inngrep med manglende kunnskapsinnhenting om naturverdiene, i og med at deler av dalsidene ikke ble befart. Det må gjøres en vurdering om føre-var-prinsippet skal legges til grunn i dette tilfellet.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Daglig leder

Kopi (per e-post) til:

Brønnøy kommune

Nordland fylkeskommune

Fylkesmannen i Nordland v/ Miljø og Reindrift

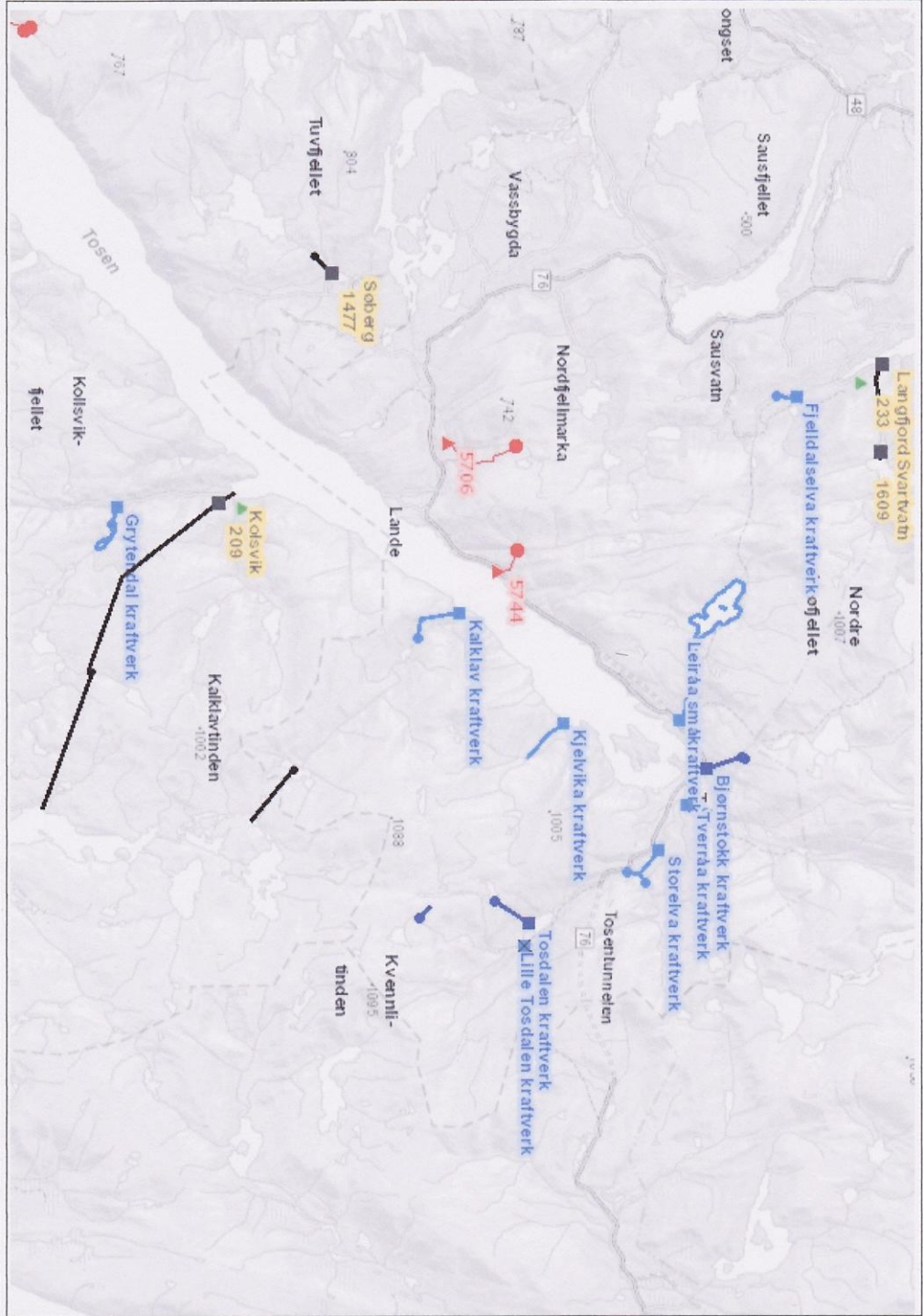
Sametinget
Norsk Friluftsliv

Vedlegg 1.

Oversikt vannkraft Brønnøy og Tosenfjord (NVE-atlas)

Kartutsnitt fra NVE Atlas

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo
tlf. 09575
E-post: nve@nve.no

Tegnforklaring

- Elevation
 - Vannkraftverk
 - Vannkraftverk > 1 MW
 - Mini-/mikrokraftverk
 - Pumpe
 - Pumpekraftverk
 - -vannvei
 - -vanninntak
 - Kraftverk, alle konsesjonsstadi
 - Utbygd
 - Under bygging
 - Gitt konsesjon
 - Avslått
 - ▲ Innstilling
 - ▲ Konsesjon søkt
 - ▲ Melding
 - Ukast saknad
 - Konsesjonsfrakt
 - Konsesjonsplikt
 - ▲ Samlet plan (rest)
 - Konsesjonsvedtak_Kvp
 - Under bygging
 - Gitt konsesjon
 - Avslått
 - Konsesjonsvedtak_InntakP
 - Under bygging
 - Gitt konsesjon
 - Avslått
 - Konsesjonsvedtak_Vannveil
 - Under bygging
 - Gitt konsesjon
 - Avslått
 - Konsesjonsvedtak_Magasinf
- Målestokk 1:160000
NVEAtlas 4/28/2015